

Kulturdepartementet

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Uppdrag till Statskontoret att göra en översyn av organiseringen av Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statskontoret att göra en översyn av Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) med särskilt fokus på

- vilken ledningsform som bedöms vara bäst lämpad och mest effektiv med hänvisning till myndighetens nuvarande ansvar och uppdrag,
- hur organiseringen och styrningen av myndigheten kan bli mer effektiv och ändamålsenlig med hänvisning till myndighetens nuvarande ansvar och uppdrag.

Statskontoret ska lämna förslag till de eventuella förändringar som Statskontoret bedömer bör genomföras, inklusive eventuella författningsförändringar. De förslag till förändringar som föreslås ska rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

SST ska bistå Statskontoret med den information som behövs för genomförandet av uppdraget. Statskontoret ska inom ramen för uppdraget även inhämta synpunkter från relevanta trossamfund.

Statskontoret ska löpande hålla Regeringskansliet (Kulturdepartementet) informerat om hur arbetet fortskrider.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 10 januari 2016.

Ärendet

SST är en nämndmyndighet vars uppgifter enligt förordningen (2007:1192) med instruktion för Nämnden för statligt stöd till trossamfund är att fördela statsbidrag enligt lagen (1999:974) om stöd

till trossamfund och förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund, handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordning och ha kontakt med och samverka med andra myndigheter och organisationer i frågor som rör trossamfund.

Myndigheten har ett förvaltningsanslag på drygt 9,7 miljoner kronor. I september 2014 var 11 personer anställda vid nämnden, motsvarande ca 8 årsarbetskrafter. Av de anställda hade 64 procent en tillsvidare anställning och 36 procent var visstidsanställda.

Myndigheten leds av en nämnd som består av nio ledamöter och nio ersättare. Enligt myndighetens instruktion nomineras ledamöterna av trossamfunden efter förslag av vardera Islamiska samarbetsrådet, Judiska Centralrådet, Ortodoxa och österländska kyrkans ekumeniska råd, Pingst – fria församlingar i samverkan, Romersk-Katolska kyrkan i Sverige och Equmeniakyrkan samt tre efter förslag från övriga trossamfund. Vid nämnden finns ett kansli som leds av en generalsekreterare som anställs av nämnden. Kanslichefen (generalsekreteraren) är ansvarig för myndighetens personal och det löpande arbetet.

Under ett antal år har myndighetens roll som expertmyndighet i trossamfunds- och religionsfrågor ökat i omfattning. Myndighetens kompetens har efterfrågats av allt fler aktörer mot bakgrund av omvärldsutvecklingen. Myndigheten har bl.a. getts ett flertal regeringsuppdrag inom ramen för demokrati-, diskriminerings- och jämställdhetspolitiken. Regeringen bedömer att det finns ett behov av att än bättre möjliggöra myndighetens uppdrag som expertmyndighet. Samtidigt aktualiserar detta frågor om myndighetens ledningsform liksom frågeställningar kring i vilken utsträckning myndighetens styrdokument ger det stöd som krävs för att på ett effektivt sätt genomföra detta uppdrag.

Skäl för regeringens förslag

I syfte att åstadkomma en effektiv förvaltning är det nödvändigt att se över befintliga strukturer för att modernisera och förbättra styrningen av SST.

SST:s befintliga myndighetsorganisation härrör från en tid då myndighetens primära funktion var att bevilja stöd till trossamfunden. Detta är fortfarande en central uppgift. Som framgått har dock SST utvecklats mot en expertmyndighet inom sina områden. Denna utveckling har välkomnats och till viss del drivits av SST självt. Regeringen ser för sin del att det kan finnas ett behov av en aktiv expertmyndighet inom trossamfundsområdet som kan erbjuda stöd till andra myndigheter, kommuner och organisationer. Regeringen ser också värdet av en myndighet som arbetar nära trossamfunden och som har

god kännedom om hur villkoren och förutsättningarna för samfunden att bedriva sin verksamhet ser ut.

I dag har SST således funktioner utöver förmedling av statsbidrag, och myndighetens uppdrag i denna del behöver tydligare återspeglas i dess styrdokument. Därutöver innebär utvecklingen att strukturerna för styrning och ledning av myndigheten kan behöva förändras. Företrädare för SST har ställt sig positiva till att en översyn sker.

SST:s nämnd består idag enbart av ledamöter från de trossamfund som är statsbidragsberättigade, vilket följer av myndighetens instruktion. Detta innebär en mer begränsad möjlighet till styrning av myndigheten än vad som är fallet när det gäller andra expertmyndigheter.

Ansvaret för kansliets personal är delegerat till en generalsekreterare som anställs av nämnden. Den som innehar denna befattning har det löpande ansvaret för myndighetens verksamhet samt för att genomföra de beslut som nämnden fattar. Eftersom denna person inte är anställd av regeringen medför detta en svagare styrning av myndigheten än vad som eventuellt kan vara önskvärt. Statskontoret bör därför inom ramen för sitt uppdrag särskilt göra jämförelser med andra relevanta nämndmyndigheter när det gäller kanslichefens roll i relation till regeringen och nämndens ordförande.

Vidare är en central uppgift för myndigheten att uttala sig kring prövningen av ansökningar från nya trossamfund om dessa ska få bli statsbidragsberättigade. I förhållande till denna uppgift kan nämndens sammansättning riskera att påverka förtroendet för myndighetens oberoende och objektivitet. Regeringen ser inte i nuläget några indikationer på att myndigheten brustit i detta avseende, men vid en översyn av SST:s organisering bör detta perspektiv beaktas särskilt.

På regeringens vägnar

Alice Bah Kuhnke

Kent Eriksson

Kopia till

Finansdepartementet/ESA
Nämnden för statligt stöd till trossamfund
Regeringens råd för kontakt med trossamfunden